Пам'ятайте про Україну!

СВОБОДА SVOBODA

УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК — UKRAINIAN DAILY

Редакція і Адміністрація: "Svoboda", 30 Montgomery St. Jersey City, N.J. 07302
Телефони: (201) 434-0237 (201) 434-0807
з Ню Йорку (212) 227-4125
УНСоюз (201) 451-2200
з Ню Йорку (212) 227-5250

РІК LXXXVIII. Ч. 155. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 19-го СЕРПНЯ 1981 ЦЕНТІВ 25 CENTS JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, AUGUST 19, 1981 No. 155. VOL. LXXXVIII.

Життєпис єпископа-номіната Роберта Москаля

Як уже інформовано, Папа Іван Павло II, після вибору і на пропозицію Першого Звичайного Синоду українських католицьких владик, іменував о. шамб. Роберта Москаля єпископом-помічником Митрополита Стефана Сулика. Внизу подаємо життєпис єпископа-номіната.

Єпископ-номінат Роберт Москаль

Роберт Михайло Москаль, син Василя та Євгенії, з дому Попівчак, народився 24-го жовтня 1937 року в Карнеґі, Па. Його батьки народилися у Пітсбурщині, куди напередодні XIX-XX сторіч з Лемківщини прибули його дідусі та бабуні Дмитро і Марія з дому Синай, Москалі та Михайло і Анна, з дому Кравчишин, Попівчаки.

Після закінчення початкової школи в своєму родинному містечку, Роберт Михайло Москаль у 1951 році виїхав до Стемфорду, Конн., де після закінчення науки в середній школі та коледжі ім. св. Василя Великого в 1959 році одержав диплом бакаляра. Відтак він студіював богословію чотири роки в Семінарії св. Йосафата і в Католицькому Університеті у Вашінгтоні, Д.К., одержавши в 1963 році диплом ліценціята Святої Богословії.

Нижчі та дияконські свячення Роберт Москаль одержав з рук тодішнього адміністратора філядельфійської архиепархії Владики Йосифа Шмондюка в соборі Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії у Філядельфії 3-го червня 1961 року.

Митрополит Амврозій Сенишин 14-го квітня 1962 року рукоположив Р. Москаля у сан диякона, а наступного року, у празник

(Закінчення на стор. 4)

Е. Касинець відвідав Торонтонський університет

Торонто, Онт. — Едвард Касинець, один із найвидатніших бібліографів-славістів на північноамериканському континенті, недавно відвідав Катедру українознавчих студій при Торонтонському університеті. Він був протягом сімох років бібліотекарем і бібліографом Українського Наукового Інституту при Гарвардському університеті. Недавно він став головою бібліотеки славістичного відділу Каліфорнійського університету.

Перебуваючи у Торонто, Е. Касинець відбув наради з керівником Катедри українознавчих студій щодо каталогування україніки бібліотеки Торонтонського університету. Каталог україніки матиме понад 9,000 позицій за предметним типом упорядкування й клясифікації.

Проєктом каталогування керує проф. Павло Маґочі, який очолює Катедру українознавчих студій, у співпраці з радою дорадників. До цієї ради належать професори Богдан Будурович і Юрій Луцький, Надя Дякун з Відділу слов'янських мов і літератур, Андрій Григорович, Люба Пендзей, Мері Стівенс і Василь Верига, працівники бібліотеки.

Закінчено працю над етимологічним словником української мови

Оттава, Онт. (УІБ-ОУПС) — Започаткований у 1941 році в Празі й пізніше продовжуваний у Канаді перший етимологічний словник української мови проф. Яр. Рудницького появився друком в 1962-1978 рр. окремими зошитами й двома виданнями.

В 1978 році в зв'язку з виїздом автора з Вінніпегу й переведенням розпродажу в Університетське видавництво Оттавського університету, вирішено змінити дотепершню систему окремих випусків (зошитів) словника, а видавати словник півтомниками, що обійматимуть по п'ять випусків разом. В серпні цього року здано до друку такий півтомник: він охоплюватиме випуски 6-11 другого тому, в загальному численні випуски 17-22. Цим півтомником завершиться 40-річчя праці над цим словником, а одночасно 20-річчя його видання випусками: 1962-1981.

Зданий до друку півтомник буде мати понад 500 сторінок і обхоплюватиме букви „З" до „Ь". Він появиться під фірмою Української Могилянсько-Мазепинської Академії Наук - УММАН і Товариства Плекання Рідної Мови в Оттаві й охопить українські „старокрайові лексики вперше вводитиме українські новотвори в діяспорі, як бразилізми (наприклад, „кашаса" для горілки), канадизми (напр., „лобіщо" для означення тих, що повернулися до національного табору з комуністичних організацій у Канаді), американізми (напр., „карагара" для автомашини), австралізми (напр., „коала" — австрал. ведмедик).

Численні подорожі автора по різних країнах і континентах, де поселилися українці, сприяли призбиранню відповідного матеріялу й включенню його в основний фонд словника. Після недавньої появи „Правописного словника української мови" за редакцією Яр. Рудницького й К. Церкевича, новий півтомник етимологічного словника, що появиться з датою 1982 року в Оттаві, буде черговим осягом української мовознавчої науки на поселеннях і гідно відзначатиме 350-річчя найстаршої наукової установи „Києво-Могилянської Академії", (1632-1082), що від 1938 року діє у вільному світі як „Українська - Могилянсько - Мазепинська Академія Наук".

А заповіджений ще в 1961 році Академією Наук УССР у Києві етимологічний словник ще й досі - після 20 років - чекає на своє завершення.

7-ИЙ ФЕСТИВАЛЬ У ФАРМІНҐВІЛЛІ

Джерзі Ситі, Н. Дж. — Сьомий з черги річний фестиваль п. н. „Міжнародний вечір" відбудеться в середу, 19-го серпня ц. р., о год. 8-ій увечері у Bald Hill Ski Bowl у Фармінґвіллі, Н. Й., з різноманітною програмою, яка включає виступ Української Опери, Інк., що її очолює відома солістка Галина Андреадіс. Вступ на цей вечір вільний.

Португальські контролери перевели бойкот

Лісбона, Португалія. — Португальські контролери на Азорських островах, куди проходить південна лінія летунського транспорту між ЗСА і Европою та Північною Африкою, рішили в неділю, 16-го серпня провести 48-годинний бойкот літаків до і з ЗСА на знак солідарности з американськими контролерами, які покинули свою працю. Федеральна адміністрація цивільного летунства пересунула перелет літаків на північ в район інших контрольних полос і таким чином бойкот португальських контролерів тільки у малій мірі вплинув на рух на південній руті.

Значіння демонстраційного бойкоту португальських контролерів летунського руху мало символічний характер. Особливого впливу на летунський рух він не мав. В найгіршому випадку він припинить прибування до цілі деяких літаків з огляду на дальшу відстань нової рути. Безпека залишається в руках канадських контролерів з Ґандеру, Нюфавндленд, та англійських з південної Англії.

Відбудовуючи цілу контрольну систему, Федеральна адміністрація цивільного летунства приступила до набору контролерів на працю. Контролери, які покинули працю і вийшли на нелегальний і судом заборонений страйк, можуть бути прийняті на працю, якщо виповнять відповідні передумови. Число нових прийнятих на працю буде значно нижче від дотепершнього числа контролерів. Причиною тому є запровадження нової компюторної системи та факт, що перед виходом контролерів на страйк їх число було значно вище від того, що було потрібне.

Всі новозареєстровані на працю контролери мусітимуть перейти відповідні перевірки їхніх знань і компетенцій в ділянці передбаченої для них праці. Велика частина з тих контролерів, що в часі страйку перебрала виконування завдання контролерів, залишиться на перебраних постах. Так само нові кандидати, які зареєструються на працю і перейдуть з успіхом перевірку їхніх компетенцій, отримають працю по порядку реєстрації. Залишилася ще дефінітивно нерозв'язаною справа розв'язання колишньої юнії контролерів. Найближчими днями справу цю вирішить суд Крайового уряду відносин у праці.

Уряд президента Рональда Реґена через декілька речників уже раніше заявив, що вважає дотепершню спілку контролерів летунського руху за неіснуючу з огляду на те, що вони протизаконно і проти рішення суду покинули працю, зриваючи таким чином летунський транспорт ЗСА і наносячи колосальні втрати суспільству.

Арафат підтримує плян Савдійської Арабії

Бейрут, Ливан. — Ясір Арафат, предсідник Палестинської Визвольної Організації, заявив у своєму інтерв'ю для ливанської преси, що підтримує палестенський плян Савдійської Арабії, який пропонує замирення на Близькому Сході. Перш ним і основним кроком того пляну є звільнення Ізраїлем зайнятих у війні 1967 року арабських територій. Одначе Арафат заявив, що його прийняття того пляну не є однозначне з визнанням з боку ПВО держави Ізраїля. Уряд Ізраїля савдійський плян уже раніше відкинув.

Інтерв'ю Арафата є черговим виявом спроб частини керівництва ПВО займати більш поміркованому поставу у відношенні до Ізраїля. Арафат погодився на перемир'я в Ливані, одначе ліві угрупування, члени ПВО, виступили проти того перемир'я й намагалися його зірвати. Одначе рішучі вимоги ливанського уряду спонукали їх припинити свої обстріли місцевостей, заселених християнами. ПВО і Арафат й далі категорично та безкомпромісово вимагають побудови невеличкої держави на терені земель замешканих арабською більшістю. Тому пляново не менше безкомпромісово й відкрито протиставиться Ізраїль, а інші, між ними й деякі арабські країни, бояться, що та палестинська держава, якщо вона постала б, стала б джерелом небезпечних ферментів на Близькому Сході і оперативним осередком затій совєтської агентури.

В своїх оцінках, поданих у тому інтерв'ю, Арафат підкреслив деяку зміну ставовища західньої дипломатії до ПВО. На його думку, навіть ті, які категорично протиставилися визнанню ПВО, або нав'язуванні з нею неофіційних контактів, тепер висловлюються за ними. Як приклад він навів зміну постави Збіґнева Бжезінського, колишнього дорадника президента Джімі Картера в справах безпеки, який останньо висловився публічно за тим, щоб Вашінґтон нав'язав контакти з ПВО.

На думку Арафата Ізраїль, не зважаючи на перемир'я та на всі інші мирні заяви з боку деяких арабських діячів, далі зброїться. Ізраїль хоче бути готовим до негайної акції, як тільки зайде потреба, або настануть відповідні умови.

ЗСА купують збагачений уран в СССР

Вашінґтон. — Департамент торгівлі у Вашінґтоні повідомив, що в 1980 році прибуло до ЗСА з СССР на 43,8 мільйона долярів збагаченого урану. Збагачений уран є конечною частиною в продукції ядрової зброї, а крім цього він потрібний у продукції електричности великими атомовими електрівнями. Торгівля ураном належить до найбільше засекречених родів торгівлі і тільки вряди-годи офіційні чинники подають інформацію про неї до публічного відома.

В торгівлі збагаченим ураном відбувається різні процедури, які мають на меті засекретити його рухи на міжнародних ринках. Наприклад західньо-німецькі електрівні висилають уран до Совєтського Союзу для його збагачення, тобто для переведення деяких складних початкових процесів, які міняють якість урану. З Совєтського Союзу той збагачений уран переходить до ЗСА, а щойно звідси до німецького консумента. В ЗСА він переходить ще додатковий ушляхетнюючий процес.

Одначе збагачений совєтський уран уживають і деякі американські електрівні. Наприклад нуклеарна станція „Джінна" Газової і електричної корпорації в Рочестері, Ню Йорк, уживає такий уран. Де і на яких заводах в СССР переводять той процес збагачення невідомо з огляду на те, що вся ядрова продукція в СССР є строго державною таємницею. Колись збагачення урану, тобто концентрування його ізотопу 235 було монополем ЗСА і тільки звідси збагачений уран ішов на світові ринки для вжитку в атомових електрівнях.

ПОЛЬСЬКІ ЛІДЕРИ ПОВЕРНУЛИСЬ З КРИМУ З ОБІЦЯНКАМИ

Варшава, Польща. — В кінці минулого тижня і у зв'язку з розмовами польських лідерів — першого секретаря компартії Станіслава Кані і прем'єр-міністра Войцеха Ярузельського з генеральним секретарем ЦК КПСС і головою Президії Верховної Ради СССР Леонідом І. Брежнєвим в Криму, витворилась дещо відмінна ситуація, а Польща отримала запевнення збільшеної совєтської економічної допомоги.

Крім того і мабуть у пов'язанні з тими розмовами, група польських студентів, які планували цілу серію протестів проти браку сільськогосподарських продуктів і обмеження доставки харчів до міст, відкликали свої демонстрації, проти „их вже раніше виступала уряд, вільна профспілка „Солідарносць" і провід Польської Римо-Католицької Церкви.

Совєтське пресове агентство ТАСС спочатку подало було тільки коротку інформацію, що С. Каня і В. Яркзельскі зустрічались з Леонідом І. Брежнєвим та обмінялись загальними інформаціями про ситуацію в Польщі і міжнародні справи взагалі. Поінформовані особи кажуть, що ця лаконічна інформація вказувала з яким холодом були прийняті обидва польські лідери в Криму та що вони мусіли спочатку вислухати критику совєтських лідерів, які зокрема були незадоволені поступуванням вільної профспілки і частими відкритими ротестами робітництва проти нездібности уряду розв'язати складні економічні питання. Брежнєв вимагав також запевнення від обидвох польських представників, що ані ПОРП, ані уряд не підуть на дальші концесії і робитимуть усі заходи, щоб припинити виступи робітників не тільки проти соціялістичного ладу в Польщі, але також критику проти Совєтського Союзу.

Із совєтської сторони, крім Брежнєва, у розмовах брали участь: міністер закордонних справ СССР Андрей Громико, член Політбюра і найближчий співробітник Брежнєва Константин Черненко і два знавці відносин у сателітних країнах, Константин Русаков і Анатолій Блатов.

Після офіційних розмов появився спільний совєтсько-польський комунікат, зміст якого дуже відрізнявся від попередньої інформації ТАСС. У комунікаті повідомляється, що Совєтський Союз погодився надати Польщі чергову економічну позичку у висоті чотири більйони долярів, що значно збільшить довги Польської Народньої Республіки. Крім того СССР пообіцяв збільшити доставу харчових продуктів до Польщі в скорому часі, брак яких став причиною до останніх протестаційних виступів робітництва.

Зустріч польських лідерів з Брежнєвим відбувалася якраз в першу річницю страйків у Ґданську і започаткування робітничого руху до усамостійнення та створення пізніше вільної профспілки „Солідарносць". Не менше на розмови впливали також повідомлення про заплановані чергові маневри совєтських військових частин в Білорусі і Литві, у недалекій віддалі від польського кордону, які у пов'язанні з маневрами на Балтицькому морі совєтської морської фльоти, становлять велику загрозу для евентуальної інвазії, якщо події у Польщі не зміняться. Численні політичні аналітики і дипломати звертають увагу, що не зважаючи на „приязні" розмови і „дружні" комунікати та обіцянки, Польській Народній Республіці все ще грозить інвазія військ Варшавського Пакту, якщо уряд не вдасться розв'язати важливих не тільки економічних, але також політичних питань.

ЗСА ДОСТАВЛЯТЬ ЛІТАКИ ДО ІЗРАЇЛЯ

Вашінґтон. — Президент Роналд Реґен відкликав свою заборону доставити вже раніше закуплені літаки до Ізраїля, яку він видав після збомблення ізраїльським летунством нуклеарного реактора біля Багдаду, Ірак. Перевірка, чи Ізраїль уживав зброю американської продукції згідно з прийнятими на себе обов'язками, триває далі.

Повідомлення у цій справі видав державний секретар Александер Гейґ, пригадуючи, що було причиною заборони вивозу літаків до Ізраїля та додаючи, що в тій справі було ведене слідство. Одначе висліду слідства ще не подав. Окремо звернувся державний секретар до загального положення на Близькому Сході. Він сказав: „У своєму розгляді справи Уряд взяв до уваги події й течії, які саме тепер мають місце на Близькому і Середньому Сході, особливо те, що сталося в Ливані й довело до перемир'я. Перемир'я є дуже позитивним новим елементом в тому обширі й Уряд сподівається, що перемир'я триватиме та що воно уможливить дальші заходи для осягнення миру в тому неспокійному просторі".

В своєму повідомленні, як і в своїх додаткових поясненнях до нього в розмові з журналістами, Гейґ підкреслив особливість положення на Близькому Сході. Вашінґтон намагається втримувати у своїй політиці зрівноважену лінію між воюючими сторонами, одначе він категорично зобов'язаний не допустити до ослаблення Ізраїля, який є основою мирової системи там. До перемир'я дійшло щойно після дуже рішучих відплатних акцій Ізраїля проти палестинських партизан і терористів, за їхні акції проти Ізраїля. Ізраїль збомбив райони в столиці Ливану Бейруті, де були приміщені штаби, бюра, магазини й мешкальні будинки палестинців, а відтак почав посилені летунські налети на мости, промислові споруди тощо в південній частині Ливану. Ці налети, сполучені з артилерійським стрілом з кораблів та з десантом всередині країни, поставив палестинців і їхніх арабських союзників перед альтернативами: прийняти пропозицію перемир'я, або зазнати ще більш болючих ударів. Командування ПВО на чолі з Ясіром Арафатом погодилося на перемир'я.

Після відкликання заборони президента Реґена ПВО висловила своє рішуче незадоволення й скритикувала американський уряд і особисто Президента.

У світі

БЕРЛІНСЬКИЙ „МУР ГАНЬБИ" став для населення Берліна та для всіх людей у світі символом неволі комунізму, а комуністи намагаються зробити його символом свого тріюмфу. В Східньому Берліні з нагоди 20-ої річниці побудови того муру відбулися комуністичні свята й державні паради. На масивній військовій параді виступив з промовою секретар комуністичної партії Східньої Німеччини Ерік Гоннекер, який заявив, що „мур ганьби" — це перемога комунізму. До того він ще додав цілий ряд інших дивних тверджень у роді: „Берлінський мур приготовив шлях до детанту", або „Берлінський мур урятовав мир", а навіть „Берлінський мур є виявом високої гуманности комунізму". Европейські пресові органи висловлюють своє здивування з приводу цього дивного виступу Гонекера. Взагалі вони дивуються, що Східня Німеччина стала найвідданішим сателітом Москви й виконує навіть більше, чим Москва вимагає від неї.

ПІСЛЯ ДОВШОЇ ПЕРЕРВИ НА КИТАЙСЬКО-в'єтнамському кордоні знову дійшло до важких зударів. Кордон між тими двома країнами вже віддавна не є спокійний, але останнім часом більших зударів на ньому не було. Нове китайське інформаційне агентство повідомило, що в трьох різних пунктах в'єтнамські вояки пробували штурмувати добре укріплену китайську прикордонну оборонну систему. Китайські відділи перейшли в протинаступ, вживши всіх родів зброї, включно з важкою артилерією. Згідно з китайськими інформаціями, китайські відділи не лише відбили наступ в'єтнамців, але завдали їм великих втрат. В'єтнамці наступали загонами в силі однієї сотні. На протязі останнього часу китайці вбили в сутичках понад 400 в'єтнамських вояків. З китайського боку загинуло тільки дев'ять вояків. Китайські джерела подають, що збройні сутички на тому кордоні повторюються і зростає небезпека дальшого загострення конфлікту. Міжнародні обсерватори не передбачають великих воєнних операцій у конфлікті між тими двома країнами.

У ЗАХІДНІЙ НІМЕЧЧИНІ ЗРОСТАЄ контроверсія довкруги проблеми дальших зброєнь. Частина соціял-демократів, привладної партії, яка в коаліції зі значно меншою партією Вільних демократів вже довший час править країною, протиставиться збройенням не лише Західньої Німеччини, але також доповненням збройень американських вояків на її території. Еґон Бар, один із лідерів соціял-демократів і дорадник канцлера Гельмута Шмідта в ділянці світової політики, виступив на великому партійному вічу з обвинуваченням проти започаткування продукції американської невтронної бомби. Він поставив вимогу при адресою ЗСА, щоб вони „не зводили західньої коаліції і її партнерів до звичайних формальностей, або політичної косметики". Барові відповів міністер закордонних справ Західньої Німеччини Ганс-Дітріх Геншер, заявляючи „Наші дискутанти мусіли б виявити дещо більше об'єктивности в обговорюванні невтронної зброї, а крім цього, треба, щоб вони у своїх дискусіях узгляднили совєтську силу в звичайній та хемічній зброї".

В Америці

„ФІЛЯДЕЛЬФІЯ БЮЛЛЕТИН", ОДНА З найбільших об'ємом пополудньова газета у З'єднаних Стейтах Америки, як і багато інших газет, має великі фінансові труднощі. В понеділок, 17-го серпня, мало появитися останнє число цього видання, але завдяки вісьмом профспілкам цю газету вдалося зберегти. Дирекція видавництва поставила профспілкам до вибору: або вони зрезигнують з підвишки платень, що заощадить видавництву 4,9 мільйона долярів кожного місяця, або газета видасть останнє число і розпічне процес звільнення робітників. Усі вісім профспілок, які репрезентують понад 2,000 робітників, погодилось на заморожения платень й інших винагород, і в неділю пізно увечері дирекція проголосила своє рішення продовжувати видавати газету. В 1979 році газета втратила 7,5 мільйона долярів, а минулого року аж 13,4 мільйона дол.

ПРЕЗИДЕНТ РОНАЛД РЕҐЕН, ЯКИЙ, ЯК ВІДОМО, перебуває тепер на свойому ренчі в Каліфорнії повідомив, що він поважно застановляється над номінацією Евенса Ґ. Ґолбрайта на становище амбасадора до Франції. Речники Білого Дому повідомили, що таке проголошення може наступити кожного дня. Ґолбрайт вже віддавна належить до найближчих дорадників Президента і Реґен консультувався з ним вже декілька разів у різних справах. Одним із так званих спонзорів Ґолбрайта був Віллям Ф. Баклі, консервативний журналіст-видавець, брат якого Джеймс Баклі є заступником державного секретаря для справ безпеки. Становище амбасадора у Франції опорожнилось після того, як дотепершній амбасадор Артур А. Гартман, наіменований на це становище колишнім президентом Джіммі Картером, зрезиґнував після президентських виборів в 1980 році.

ВЕЙН Б. ВІЛЛІЯМС З АТЛАНТИ, ДЖОРДЖІЯ, якому прокуратура закидає два вбивства негритян в цьому місті, стане вnедовзі перед судом і відповідатиме на закиди. Адвокати Вілліямса заявили, що їх клієнт заперечує висунені проти нього закиди. У зв'язку з напруженням в місті і погрозами проти Вілліямса, поліція вживатиме строгих заходів і перевірятиме електронними апаратами кожного хто входитиме до судової залі.

РЕЧНИКИ ДЕПАРТАМЕНТУ СПРАВЕДЛИВОСТИ заявили, що 23 відсотки усіх злочинів, поповнених в З'єднаних Стейтах Америки від 1973 до 1978 року, доконали малолітні злочинці нижче 18-го року життя. У звідомленні, виготовленому на підставі п'ятилітніх студій, говориться, що малолітні доконали 8,2 відсотка зкасилування, 24,2 — грабунків, 17,8 — побиття і 30,4 — малих крадіжок, як, наприклад, здирання ланцюжків у жінок, годинників у старших віком осіб тощо. Тому що дані виразно вказують, що великий відсоток злочинців поповнюють особи нижче 18-го року життя, — заявив Чарлз А. Лауер, директор бюра дослідів в Департаменті справедливости, — слід на це звернути особливу увагу і поліпшити техніку поборювання злочинности та охорони спільноти перед молодими злочинцями. Генеральний прокуратор Віллям Френч Смит заявив, що цією справою займатиметься спеціяльна комісія, яка опісля представить Урядові свої рекомендації.

ЕВЕРЛІ ДРИСКОЛЛ, АМЕРИКАНСЬКА журналістка, яка була послана своїми зверхниками до Найробі, Кенія, для рапортування про конференцію ОН у справах нових виназодів енергії, загинула від кулі невідомих злочинців. Вони у вечірніх годинах слідкували за її автомобілем і, коли вона під'їхала до свого приміщення, злочинці обскочили її автомобіль, а коли не могли силою відкрити дверей, застрелили через шибу її власника, потім обграбували жертву. Державний департамент у Вашінґтоні вніс протест проти цього вбивства журналістки і звернув увагу урядові Кенії, що це не перший випадок злочину проти американських журналістів і дипломатів трапився на території тієї держави.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda USPS (30-420 ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.
Subscription 1 year — $40.00, 6 months — $22.00, 3 months — $12.00
UNA members 65¢ a month. Change of address — 50¢. Make checks or money orders payable to "Svoboda"
Postmaster: Send address changes to "Svoboda", P.O. Box 346, Jersey City, N.J. 07303

P.O. Box 346 Jersey City N.J. 07303

Конфлікт держава — юнія

Теперішній страйк контролерів летунського руху переріс своїм значенням звичайні страйки, які трапляються часто в країнах, де робітники мають право різними засобами, включно зі страйком, домагатися сповнення їхніх вимог. Цей страйк, по всякій правдоподібності, стане межовим каменем у дальшому розвитку виробничих відносин в ЗСА, у відносинах між працедавцями і працівниками, а може й заторкне глибші питання суспільного життя країни.

Страйк контролерів летунського руху є конфліктом не між звичайними працедавцями, приватними фірмами і їхніми працівниками, а між державою і її працівниками, бо контролери працюють для державної установи, Адміністрації цивільного летунства. Конфлікт державних чинників з працівниками, а особливо з їхніми профспілками, в ЗСА юніями, річ не нова. Такі конфлікти були вже не раз у минулому і держава не раз їх програвала. Держава не є абсолютним чинником у ЗСА. Слово і рішення її керівників також у різних ситуаціях підлягають у випадку оправданого конфлікту розглядові на іншому форумі — в суді. А суд інтерпретує, по чийому боці є закон. Бо й держава є тільки виконавцем закону й засобом служби народові, а не навпаки.

Страйк, про який мова, набрав особливого характеру, бо обняв він найширше коло, тобто цілу державу, й заторкує інтереси цілого народу; вибух він в особливих умовах, коли держава бореться з величезними внутрішніми трудношами внутрі й готовиться протиставитися величезним загрозам з-зовні, а додатково загострили його такі високі вимоги страйкуючих, що суспільство з невеликими вийнятками їх засудило, а в слід за тим зайняло неґативну поставу як до страйку, так і до страйкуючих. У нормальних умовах нормального суспільного життя після судового присуду, який запав у цій справі, яким суддя заборонив страйк, бо він є проти існуючих усіх без вийнятку обов'язуючих законів, страйк мусів був бути припинений. Але в занархізованому суспільстві, яким у великій мірі є теперішнє поблажливе суспільство — „пермиссів сосаєті" — траплялися не раз випадки масового непослуху й непідпорядкування законові й судовим присудам і проходили вони безкарно. І тому і тепер могло здаватися контролерам летунського руху, що вони можуть не підпорядкуватися законові і судовому присудові. Та цим разом не вийшло. На це склалося чимало причин. А головні — це вже згаданий факт, що порушене життя цілої країни, а крім цього теперішній президент Роналд Реґен проклямоване ним гасло закону й порядку трактує серйозно, а не як передвиборчий трюк чи політичний маневр.

Теперішній конфлікт: держава — юнія не позбавлений глибокої іронії. Президент Реґен є послідовним противником домінації центрального уряду як установи та державного апарату в житті одиниці, а ще більше в житті суспільства. Це він кинув гасло „зняти тягар держави з плечей громадськости" і переводить це, де тільки може, в життя. Тепер же всупереч цим своїм поглядам він мусів стати на захист держави, її прероґатив і прав, її ролі в житті народу та в ім'я виконування тих функцій, для яких вона існує. Президент Реґен виявив себе не доктринером, а практичним і праґматичним політиком, який підходить до розв'язки загальних потреб з бази загального добра, а не тих чи інших доктрин чи теорій. З перемоги в цьому конфлікті держава вийде зміцненою й сконсолідованою, й власне це покаже, що державні органи, держава як інституція, особливо в сучасних умовах, а завтра ще, мабуть, більше мусить бути відповідно сильна та з відповідним авторитетом, щоб могти виконати свої обов'язки. Президент своєю програмою намагається обтяти з державного апарату все те, що не виконує важливих життєвих функцій, без чого можна обійтися, й на тому держава може тільки скористати.

Великим недоліком страйкарів у теперішньому страйку контролерів були їхні неймовірно високі вимоги. Держава й цілий народ терплять від інфляції та її наслідків, вони наставлені на боротьбу з нею, а страйкарі поставили вимогу підвишки заробітних платень на 10,000 долярів річно, а до того ще вимагають додаткових вигод в забезпеченні, в пенсійних фондах тощо, та ще й обниження трудового тижня до 32 годин. Такі вимоги в існуючій внутрішній і світовій ситуації були зухвалим викликом Президентові, державі, цілому народові.

Хто виграє у цьому конфлікті? Держава, притиснена до муру, не має місця поступитися та й на маневри площі немає. Вона мусить рішуче вимагати послуху законові, хоч це може викликати ще великі трудноші. Та на це ради немає. Прийшов час не лише виразно, але й голосно сказати, що загальне добро — вище індивідуального і групового, що понад законом ніхто не може ставати. І з цього конфлікту держава повинна вийти зміцненою, а самий страйк мусить бути також пригадкою, що на такі кроки не можна зважуватися і є межа, якої переступити нікому не можна, а тією межею є загальне добро. І тому треба сподіватися, що в майбутньому буде щораз менше таких випадків, коли сильні суспільні групи, в даному разі юнії, йдуть безкарно проти закону.

Володимир Душник

СХІДНЯ НІМЕЧЧИНА: ПОКІРНИЙ САТЕЛІТ МОСКВИ

В дні 13-го серпня 1981 року минуло двадцять літ від збудування берлінського муру на приказ Москви, щоб тим робом припинити втечу німців із Східньої Німеччини на захід. Мешканці Західньої Німеччини цілком влучно охрестили цей мур „муром ганьби" („Ді Мавер дер Шанде"). Назагал на Заході не дуже багато знають про Східню Німеччину, обмежуючи здебільшого знання до Берлінського муру тощо.

Одначе Східня Німеччина не стала партнером СССР і Куби через одну ніч, через тиждень чи два. До кінця 1960 років західні спеціялісти не приписували надто багато уваги Східній Німеччині і не розглядали її як партнера Москви в совєтських імперіялістичних авантюрах в Африці. Але в кінці 1960 років — в Ґані, Єгипті та Іраку, а пізніше в Кенії, Судані, Танзанії та Замбії появились сотки німецьких — економічних і технічних — спеціялістів із Східньої Німеччини. На протязі останніх двадцяти років східньонімецька присутність стала невід'ємною частиною совєтської закордонної політики в Африці. Щобільше, Москва замінила Чехо-Словаччину Східньою Німеччиною, вибравши її на свого льояльного союзника в країнах третього світу.

З початком 1980-их років Східня Німеччина активно заанґажувалася в пропагуванні марксистської революції у третьому світі. Під час конгресу східньонімецької компартії минулого квітня її провідник Еріх Гоннекер заявив: „З трибуни конгресу нашої партії ми вітаємо всіх борців за національне і соціяльне визволення в Африці, Азії і Південній Америці, запевняючи їх у тому, що вони можуть завжди розраховувати на нашу партію і на народ Німецької Демократичної Республіки в їхній важкій боротьбі за національне визволення і щастя їхніх народів."

Загалом успіх Східньої Німеччини залежить у великій мірі від її спроможности і вміння координувати свої дії із совєтськими і кубинськими політичними комбінаціями в Африці. Вправді, Східня Німеччина тут часом діє з власної ініціятиви, але в загальному вона суроґат — заступник Совєтського Союзу в Африці.

Якщо мова про масову участь в африканських „революціях" кубинських військових частин, то тут у ніякій мірі немає дублювання між німцями й кубинцями в Африці. Діяльність Східньої Німеччини в Африці майже в цілості відноситься до постачання знаменито вишколених військових і політичних провідників, які вишколюють африканців у військовому і політичному знанні. Кубинська участь в Африці позначається масовістю бойових частин і отвертою дією тоді, коли присутність східніх німців часто замаскована.

Альянс Східньої Німеччини і Совєтського Союзу, головно від смерти Валтера Ульбріхта, тобто десять років тому, є надзвичайно тісний; він узалежнив ці обидві потуги одну від одної. Між червнем 1971 року і груднем 1976 року Брежнєв і Гоннекер зустрічалися аж 25 разів, чого не було з іншими сателітними провідниками.

Сьогодні, під час неспокоїв у Польщі, Москва знає, що на випадок мілітарної інтервенції у Польщі вона може цілком певно довіряти Східній Німеччині. В 1968 році Східня Німеччина станула беззастережно по стороні Брежнєва, схваливши його інвазію Чехо-Словаччини; тепер Східня Німеччина займає найбільш войовниче становище у відношенні до Польщі. Москва сказала, що Східня Німеччина — як ні один інший сателіт Східньої Европи — всеціло підпорядкована московському диктатові.

Тому Кремль без вагання використовує східньонімецького сателіта до найбільш делікатних місій не тільки в Европі, але ще більше в країнах третього світу.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

ЗБЕРІГАЙМО САНТИМЕНТ ДО НАШОЇ ТРАДИЦІЇ

Шлюб принца Чарльза з лейді Діяною, названий „шлюбом століття" у міжнародній пресі, сколихнув світом. Приблизні обрахування вказують на це, що церемонію вінчання оглядало в телебаченні щонайменше 600 мільйонів осіб. І, справді, було що оглядати! Навіть наш щоденник „Свобода" помістив (після шлюбу, 5-го серпня 1981 р.) редакційну статтю, у якій — майже ентузіястично — дав дуже похвальний коментар до цієї події.

Очевидно, не збираюся з цього приводу робити „Свободі" будь-яких закидів, навпаки, з великою приємністю приймаю до відома цей щирий вислів симпатії „Свободи" до англійського монархізму. Але, правду кажучи, ми, гетьманці, були б ще більше вдоволені і щасливі, якщо б редактори „Свободи" знайшли в своєму серці хочби дрібку симпатії до українського монархізму... Бо й справді, чим гірший український монархізм від англійського чи будь-якого іншого монархізму?

Стало майже правилом, що, коли згадати про українських монархів, — то неприхильно до нього наставлені (таки свої ж) люди з місця приступають до гострої критики особи покійного Гетьмана Павла, залишаючи зовсім поза полем уваги ідейно-устроєві аспекти українського монархізму. З такою необ'єктивною критикою з різних причин годі погодитися. Поперше, тому, що український монархізм має за собою вікову традицію, а без традиції, — як слушно стверджує передовиця „Свободи", — нарід — це дерево з зів'ялим листям та зігнилим корінням? А далі читаємо, що „Нарід без традиції — це корабель без керми і вітрил на розбурханому морі". Подруге, слід пам'ятати, що за часу гетьманської Української Держави в 1918 році були збережені всі демократичні свободи і це — в пізній фазі розвитку держави — було б надійною запорукою справедливого національно- і соціяльно-політичного устрою України. Потретє, — як це влучно доказав Вячеслав Липинський у своїх „Листах до братів-хліборобів", — монархізм є найбільш відповідною формою правління в українських обставинах.

Висновок: Зберігаймо сантимент до своєї власної традиції!

Ярослав Савка

Ню Йорк, Н. Й.

Яків Сусленський

ВОЄННІ ЗЛОЧИНЦІ І „ВОЄННІ ЗЛОЧИНЦІ"

Друга світова війна закінчилася вже понад 36 років тому, але ще довгі роки людство не забуде її тяжких наслідків і панування німецького нацизму. Було визнано, що не існує строк давности за злочини проти людства. Заслужена кара впала на багатьох воєнних злочинців.

Проте в пошуках і карах воєнних злочинців совєтська влада аж ніяк не має на меті справедливу кару. Ця кампанія має на меті політичні цілі і переводиться совєтськими органами не без успіху вже ось понад 30 років.

Поперше, концентруючи увагу людства на воєнних злочинах гітлерівців і їхніх коляборантів серед інших народів, совєтський режим відводить зір і думки людей від його власних, совєтських, злочинів проти людства. Хіба ж сталінізм не був зворотною стороною гітлеризму? Хіба депортація багатьох народів, штучний голод на Україні, масове винищування людей із-за найменшої причини чи й без неї, не є злочинами проти людства?! Хіба нацистсько-комуністична війна 1941 року не була війною двох однорідних хижаків, що не поділили світ між собою? Проте, хто з совєтських злочинців проти людства був підданий карі?

Подруге, гамір-галас навколо воєнних злочинців потрібний совєтським ідеологам, щоб постійно підігрівати ворожнечу поміж євреями й іншими народами. Я переконаний, що КҐБ знає про сотні воєнних злочинців, яких КҐБ не поспішає поставити під суд. „Навіщо, — міркують собі каґебісти, — зробити це раз і назавжди — і закінчити з цим, щоб люди і народи, звівши порахунки, забули чвари і образи?"

Совєтська влада додержується іншого принципу у своїй політиці: діли і пануй. І тому треба постійно совєтам підтримувати стан ворожнечі поміж народами, не дати їм об'єднатися проти спільного поневолювача. Так під гаслом: „Ніхто не забутий, ніщо не забуто!" кожнорічно із схованок КҐБ добуває наступних пішаків, яких каґебісти пускають в рух по шахівниці. Розпалюється запланований конфлікт поміж жидами і іншими народами, особливо українцями. Громади схвильовані, відносини напружені влаштовуються демонстрації, — каґебісти самовдоволено труть руки.

Невже жиди і українці не розуміють того, що вони є лише шаховими пішаками в руках КҐБ, і по сценарію цього ж КҐБ ворогують поміж собою на втіху каґебістів? І як дуже легко вирішувалися б подібні конфлікти при нормальних взаємовідносинах поміж цими двома народами. Ось до чого треба стриміти, а не розтрачати дармо час, енергію та духові сили на розвогнювання безглуздої ворожнечі і по суті поводити себе так, як сліпі іграшки за вказівками безсоромних і злобних совєтських провокаторів.

Мені, що відсидів у совєтських в'язницях і таборах для політичних в'язнів сім років, що пройшов „кухню" каґебівського слідства, мені, що обсервував збоку всю цю нікудишню жидівсько-українську стрепихню, — як ясно мені бачається справжній змисл цих подій і вкриту від зору мільйонів людей на Заході криваву долоню КҐБ, що все це скеровує і всім диригує.

Нещодавно в ЗСА відбулася ціла серія судових процесів — Федоренка, Осідача, Дем'янюка й інших. Здавалося б проста істина: воєнні злочинці і тому підлягають покаранню. Але чому ж кожний процес викликає такий ажіотаж, хвилювання?

А тому, що справедливе обурення породжує нахабна рука КҐБ, що простягається за моря і океани та інспірує процеси там, де їй забажається. А тому, що свідченням Москви не можна вірити. Я свідок сотень зфабрикованих судових справ, включаючи свою власну. Нарешті, я знаю, як підготовляють свідків для подібних процесів. До речі, бути свідком на процесі за кордоном — одна із можливостей уникнути кари цілковито або, принаймні, надовго відстрочити її.

Одного разу в СССР на пересилках, ув'язненим, я зустрів двох лотишів із колишніх карателів, теж ув'язнених. Вони оповіли мені механіку каґебістської підготовки „свідків" звинувачення проти когонебудь. Всі 700 воєнних працівників їхнього карального батальйону перебувають в Латвії на обліку в КҐБ. Проте лише небагато з них дістали кари, та й ті — більше „з глупоти", ніж через провину. Для влади ж — більш слухняних і відданих слуг, ніж ці шантажовані страхом можливого покарання воєнні злочинці, тяжко знайти.

Коли ж на Заході ведеться судовий процес проти воєнного злочинця, КҐБ скеровує в ролі свідка спеціяльно підготованих людей, що вони самі підлягають покаранню. Для них написано сценарій, що його „свідки" вивчають „на зубок" і зіграють, як по нотах. Їм — цим совєтським громадянам — наказано не відповідати на питання, бо питання будуть „провокаційними"; і вони мусять поводити себе у суді й узагалі на Заході у відповідний спосіб, якщо вони бажають і надалі лишитися на волі (не в тюрмі), бачити в безпеці свої родини і жити з ними до кінця свого життя. Два ці невдахи — лотиші, з якими я зустрівся, белькотіли вигадані ними самими „нісенітниці" — за виразом слідчого — „отсебятіну", відповідали на питання в суді й цим самим заперечили офіційну версію, „порушили конвенцію", як сказав би герой „Дванадцяти крісел" Ільфа і Петрова Остап Бендер, великий комбінатор. І тому обидва були посаджені в табір, щоб обдумати за довгі роки присуду свою поведінку та „спокутувати" вірною службою свою провину (провину супроти КҐБ, а не за воєнні злочини). У час нашої зустрічі їх якраз везли із Риги, де вони давали „свідчення" слідчому з Федеративної Німецької Республіки... Цей раз, судячи по тому, що їм дозволили побувати в їхніх родинах, що їх повозили по місту, по новобудовах, нагодували в ресторані і викупали на пляжі, — вони поводили себе „чемно".

Складаючи заяву про те, що воєнних злочинців

(Закінчення на стор. 4)

ДО ПИТАННЯ: „ЄДИНЕ НА ПОТРЕБУ..."

В одному з липневих чисел „Свободи" о. Василь Зінько, ЧСВВ, з Прудентополісу, Бразилія, пише про свої „ходіння по муках" у пошуках за підручниками для своїх учнів. Добре, що хоч існує редакція „Свободи", до якої можна написати, а ця, вимушена обставинами займається і такими справами, які, кажучи делікатно, належать до наукових центрів. Просто стає моторошно, коли подумати, що високоосвічена повоєнна еміграція так апатично ставиться до питань виховання доросту, але при цьому цій же еміграції не завадить наголошувати порушення людських прав людини в СССР, русифікацію українців в УССР і т. п. Якщо в УССР так само ставляться до справ української культури, — чи можна дивуватись, що наступає саморусифікація?

У випадку постійного наголошування задержання нашого статусу в ЗСА, тобто на сповільнення денаціоналізації, в еміграції немає ні сили, ані енергії. Потворилися такі дихотомічні явища, що історик XXI сторіччя матиме кропітку працю установити кореляційні відношення між освітнім стажем еміґрантів і їх властивим доробком. Доходить до таких курйозів, що з літератури роблять політику, а з політики літературу. Під тим поглядом стара довоєнна і малоосвічена еміґрація, здається, зробила куди значнішу роботу. Не рідкими, здається, є випадки, коли учителі українознавства, вимушені браком підручників чи, радше, оновленої версії підручників, мусять писати лекції на підручних машинках, щоб задовольнити тяглість едукаційного процесу. Таким способом підписаний склав „Нарис економічної грографії України", яку в сконденсованій формі видав УВУ у формі скрипту для своїх високошкільників (1978).

При тому всьому бракові основних підручників, не говорячи вже про робітні вже посібники („воркбукс"), дво-три мільйонова еміграція має аж два університети, три академії наук: УВАН, УММАН і УАМН (дві останні постали в останніх 2-3 роках), НТШ, яку галицька частина України цілком заслужено вважає академією, а тепер почалася справжня стампеда з катедрами українознавства. Зате еміграція потворила „світові" організації: є вже, здається, і світова наукова рада. Як професор-гість УВУ, я наголошував потребу наголошував потребу видання не тільки грунтовних і розвідок. Крім цього наголошував теж потребу сконцентрувати увагу на терени українського поселення у Югославії, Польщі, Румунії, Бразилії і Арґентині, де немає катедр, а потреба в освіті тамошніх українців є чи не довгоречнцевою програмою. Мені

(Закінчення на стор. 4)

О. Н-ий

ЯК ТО БУЛО НА ЮВІЛЕЇ СТ „УКРАЇНА" — ЛЬВІВ

1

I.

Було багато перешкод, чому автор цих слів щойно в місяць після відбутого Ювілею 70-річчя СТ „Україна" — Львів пише про цю імпрезу. Богом і правдою, найбільшою перешкодою була перешкода психологічної натури: як окреслити імпрезу, програма якої була майже бездоганно виконана — але сама програма була недодумана?...

Щоб не вражати солідних організаторів з філядельфійського „Тризуба", заявляю, що винувата тут заскорузла система подібних святкувань у нас, у яких змістом і вивершенням є не реальні справи реального життя — тільки програмові й позапрограмові „ідеологічні" промови в безконечність, у яких часто топляться дальші точки програми і так звана мистецька частина.

Минулого вересня на ювілеї 25-річчя Української Спортової Централі на Америку й Канаду (УСЦАК) ми почули чотири ідеологічні промови — але ні слова про конкретні цифри, здобутки, перешкоди в праці і плянування на майбутнє.

Дня 20-го червня ц. р. в авдиторії церкви св. Йосафата, на Френкфорді в Філядельфії, на бенкеті в честь 70-річчя СТ „Україна" — Львів ми почули знову чотири чи й більше промов, варених на воді ідеологічних загальників — і за тими промовами забули про живу „Україну", її футболістів і представників гокея, боксу й наколесництва, які в числі 20 душ прибули на імпрезу.

Чому ці живі „свідки слави минувшини" ювілятки не були за одним видним столом, чому їх зразу на початку програми не представлено учасникам-гостям? Чому не проведено з ними — колишніми змагунами міні-інтерв'ю при мікрофоні, де кожний з них двома-трьома реченнями виявив би свій погляд на свою спортову кар'єру? Чому всі декорування рожами, ґратуляції (о. д-ра І. Білянюка), вручення пропам'ятних прапорців, — чому все це не відбулося у суботу, на бенкеті, але було порозкидане, як відірвані акти, на протязі двох днів, здебільша поза зосередженою увагою загалу?...

Цим ми не хочемо сказати, що святкованими мали бути приявні колишні змагуни. Ні, але ці змагуни — можна не сумніватися — були б згадали незлим тихим словом тих своїх товаришів і провідників, які вже відійшли з цього світу, як і тих, що лишилися вдома і співтворили Львівський Спортовий Клюб „Карпати" — недавнього завойовника чаші СССР. Так, як було, святковано тільки...„Україну" — ідею з дев'ятої хмари; в безконечному говоренні втоплено решту програми і викликано невдоволення молоді, що рвалася до танців. Автор цих слів навіть не осмілився виступити з привітом від редакції к. спортового тижневика „Змаг" — від недиспонованого ред. Є. Зиблікевича й від себе як співредактора.

Якщо подібні наші імпрези мають осягати свою ціль і лишати по собі добрий смак, то ні в якому разі не повинні давати дорогого часу програми напризволяще випадкових людей, які своїми непередбаченими промовами горі коренем перевертають ціль і характер імпрези, роблячи з неї імпровізований „конкурс красномовства" для себе...

Була одна солідна оглядово-ідеологічна промова О. Скоценя і цього вистачало. А так звані привіти?... Вони були вміщені в ювілейній книзі СТ „Україна", редаґованій О. Лисяком. Усякими додатковими привітами, поданими на письмі, відати мали організатори: вони мали рішати, скільки з написаного мало бути відчитано, і самі це відчитати. Амбіції „заощаджених" промовців можна задовольнити, представляючи їх і їхню організацію, від якої їхній привіт (буде) прочитано.

Бездоганно скомпонована й бездоганно виголошена промова О. Скоценя з тактичних міркувань, скромности й безсторонности виграла б либонь ще вище, якби її (чи подібну їй промову) виголосив був хтось із позазмагунових лав; можливо це дискусійна справа, але мені — колишньому чинному змагунові, здається, що ми їхали на З'їзд не в ролях, яку ми граємо тепер в українському спорті і в громадському житті, — тільки й виключно як колишні змагуни. А це значить, що Скоцень повинен був (у згаданому на вступі міні-інтерв'ю при мікрофоні) говорити від футболістів, О. Бучацький чи д-р Ю. Дицьо — від гокеїстів, Є. Пащин — від боксерів, а І. Бабій — від наколесників львівського СТ „Україна".

Можна не сумніватися, що учасники з найбільшою цікавістю ловили б були вухом кожне слово відповіді змагунів на зручно ставлені питання, щоб почути, що переживали їхні колишні любимці перед, у час і після важливих змагань. Одну таку відповідь (без питання) дав згаданий гокеїст, О. Бучацький, у своєму спомині „Моя перша любов — СТ „Україна" — Львів" („Свобода" ч. 110, з 12-го червня 1981): — „Коли приходило до зустрічів проти чужинецьких змагунів, майже завжди це не були спортові змагання. Це були бої. Це була війна"...

II

Сказані дотепер слова дружньої критики ніяк не доказують, що колишні чинні змагуни Ювілятки запрезентованим стилем святкування були невдоволені чи нещасливі. Єдиною втратою для них були ті три години часу, які вони мусіли провести за різними столами в час, як вони рвалися до своїх спортових комбатантів з-перед (пересічно) сорока літ. Тому — як говорення нарешті скінчилися і всіх колишніх змагунів покликано до спільної світлини — вони „через столи й огорожі" кинулися на середину залі, ще раз і ще раз вітаючись, ще раз і ще раз про все питаючи і на всі питання відповідаючи.

І так на місці фотознімання вони лишилися довший час, забуваючи, що впорядники приготовляли залю до спізнених танців...

То було незапримічене учасниками, а проте яке ж відчутне „rally" — збірка, побачення після довгої розлуки...

Я пригадую таке побачення у Львові з вакацій 1943-го; ми грали тоді на грищі „Погоні" проти львівського „Тризуба", як олдбої „України" (1:0. Стрільцем єдиного ґоля був сеньйор Володимир Лисик, „Полідором" званий, якому тоді сповнилося було 40 літ).

(Закінчення буде)

ПЕРЕМОЖЦІ ПЕРЕДКОНВЕНЦІЙНОЇ КАМПАНІЇ

З метою пожвавлення передконвенційної кампанії членів, Головний Екзекутивний Комітет вирішив виплачувати кожного місяця цього року, починаючи з травня, нагороди тим організаторам, які здобудуть найбільше число членів, або забезпечать їх найвищою сумою забезпечення. Винагороди виплачуються на підставі точкової системи. Щоб брати участь у конкурсі, треба здобути щонайменше 150 точок.

З приємністю поміщуємо внизу переможців цієї кампанії за місяці травень, червень і липень.

Данило Пищ (458) — травень і липень

Квітка Стецюк (25) — червень і липень

Михайло Ольшанський (51) — червень

Христина Фуга (269) — червень

Лев Вовк (444) — червень

Роман Куропась (20) — липень

Йосиф Чабан (242) — липень

Знімок не прислали Дмитро Зазворський (342) і Роман Татарський (94).

За живучість ідеї Володимира Блавацького

Учасники З'їзду ОМУС в 1971 році.

Переді мною копія протоколу, підписаного Євгеном Курилом, секретарем „Ініціятивних сходин акторів", дня 28-го січня 1946 року в таборі „переміщених осіб", Зомме Касерне в баварському місті Авгсбурзі **Протокол каже: „Першим виступив реж. Блавацький вказуючи в коротких словах на необхідність створити** акторську організацію та створити ініціятивну групу, яка мала б підготувати акторський з'їзд для створення Об'єднання Мистців Української Сцени".

В дальшому виступали: реж. С. Крижанівський, проф. Я.Барнич, ред. З.Тарнавський та інші. У висліді дискусії, встановлено ініціятивну комісію, складену зі сімох осіб, а саме: реж. В. Блавацький, проф. Я.Барнич, ред. З. Тарнавський, реж. С.Крижанівський, акторів М.Степової, Н. Горленко і Е.Курила. Одним днем пізніше, 29-го січня 1946 року, ця ініціятивна комісія уконституувалася в **складі згаданих осіб, з тим,** що головою комісії обрано проф. Я. Барнича, містоголовою Є.Курила, залишаючи за В. Блавадським справу програми з'їзду і доручаючи З. Тарнавському пропаганду і пресу, а С.Крижанівському адміністрацію. Членами комісії стали також М.Степова і Н.Горленко. 31-го січня 1946 року постала теж Статутова комісія у складі: С.Крижанівський, Е. Курило і В.Шашаровський, яка зайнялася опрацюванням статуту нової організації.

У висліді праць комісій 27-го і 28-го лютого 1946 відбувся в Авгсбурзі перший з'їзд акторської організації, яку названо „Об'єднання Мистців Української Сцени" (ОМУС), під головуванням реж. В.Блавацького, а в складі першої управи були: Є.Курило, Я. Барнич, С. Крижанівський, Т. Федорович і З.Тарнавський. До складу правління обрано також: Й.Гірняка, М.Крижанівського, З.Тарнавського, Б.Паздрія, Ю. Григоренка і Ірину Туркевич-Мартинець. Почесними членами найменовано: проф. Д.Дорошенка, проф. Л. Білецького, проф. Ю.Шереха, д-ра М.Шлемкевича і письменника **У.Самчука.**

За час каденції першого правління відбулося 10 засідань, видано два числа журналу „Театр" з авторами: Ю.Шерех, С. Гординський, В.Блавацький, З.Тарнавський, І.Костецький. **Прийнуто** до ОМУС 57 повноправних членів та дев'ять кандидатів (на 103 внесені заяви про членство).

20-го грудня 1946 відбувся в **Авгсбурзі 2-ий з'їзд ОМУС** на який приїхав з Австрії реж. Йосип Гірняк (на першому з'їзді був із Австрії Юрій Кононів).

На цьому другому з'їзді (на якому, м.і., читав п'єсу „Бортнянський" Юрій Косач), Йсип Гірняк (згідно з протоколом) заявив про свою повну співпрацю з ОМУС-ом і сказав: „Ми рятуємо не свою шкіру, але духові цінності українського народу і про це ми завжди повинні пам'ятати".

В наслідок діяння „довгої руки" наших ворогів, на весні 1947 року з табору переміщених осіб в Авгсбурзі викинули після „скринінґової акції" „Ансамбль Українських Акторів" під проводом В.Блавацького, **який був стрижнем членства ОМУС**, і протягом якогось часу актори жили під табором у шатрах, випозичених Пластом. У тому **часі діяла теж під шатрами** Управа ОМУС. Після перегляду цілої справи військовою американською владою і після с"итань по різних таборах (можна цей **час назвати „гастролями").** Ансамбль, а з ним ОМУС примістилися в таборі Ґанґгофер Зідлюнг в Реґенсбурзі і там теж відбувся черговий, третій з'їзд ОМУС 28-го січня 1948 р. на якому переобрано на голову В.Блавацького, обрано на містоголову Й.Гірняка, секретарем **Є.Курила, скарбником** Р.Тимчука, організаційним **реф. Ю.Григоренка** а членами правління і їх заступниками обрано: Я.Барнича, Валентину Переяславець, І.Туркевич-Мартинець, С. Крижанівського і З.Тарнавського. (В липні того ж року Йосип Гірняк виступив з ОМУС, повідомивши про це відкритим листом в ульмівських „Українських Вістях"). **У тому часі ОМУС** нараховував 90 членів і кандидатів.

Коли почалося масове переселення „переміщених осіб" з Европи до нових країн, силою факту, діяльність ОМУС завмерла і на протязі повного чверть-століття ОМУС не діяв. Блавацький помер після важкої довготривалої недуги в січні 1953 року у Філядельфії, а розпорошеність українських акторів по різних містах ЗСА, Канади і Европи не сприяла відновленню діяльности. Були, щоправда, льокальні спроби відновити театральну організацію, але вони не **були успішні.**

Щойно 25 років після заснування першого ОМУСУ-у кілька осіб, а саме: Богдан Паздрій, Володимир Шашаровський, Михайло Івасівка й автор цих рядків — відбули 28-го березня 1971 року сходини нової ініціятивної групи у Філядельфії, до якої ввійшли згодом **Юрій Кононів та Василь** Сердюк. Ініціятивна група покликала Діловий комітет який очолив Б.Паздрій, містоголовою стала Лєна Бенцаль-Карпяк, членами Євген Курило, М.Івасівка, Ю. Кононів В.Шашаровський та О.Лисяк.

У висліді підготовчої праці Ділового комітету, 29-31-го травня відбувся на оселі „Верховина" з'їзд працівників сцени, який, на внесок Є.Курила, проголосив себе четвертим загальним з'їздом ОКУС і таким чином, після чвертьстоліття від заснування первісного ОМУС, велика дія Володимира Блавацького знову віджила.

Першим головою відновленого ОМУС обрано знаменитого адміністратора Юрія Кононіва, а заступниками голови стали Євген Курило, Лєна Бенцаль-Карпяк і Роман Тимчук. Секререм обрано В.Шашаровського, а до правління і його **органів увійшли: о. С.Столярчук (колишній актор), В. Сердюк, М.Івасівка, В.Королик, І. Гош, В. Карпяк, О.Урбанський, С.Новицький (фільмар), І.Лаврівська, Б.Паздрій, М.Кавка, Л.Сердюкова, Оксана Рудакевич, Ф.Луцишин і О.Лисяк.**

Правління ОМУС взяло **на себе, як одне з головних завдань, видати книгу про український вільний театр (яку пізніше названо „Наш театр"); головним редактором став проф. д-р Григор Лужницький, а членами редколегії були: Леонід Полтава, В.Шашаровський та О. Лисяк. Видавничу комісію очолив Ю.Кононів з членами: В.Сердюк і М.Івасівка. Перший том цієї книги вийшов у видавництві „Свобода", кілька років тому, завдяки, головно, наполегливій справі Юрія Кононіва, який до останніх днів свого життя (помер у грудні 1974 р.)трудився невпинно над** виданням книги, видання якої все ж таки не дочекався.

Чергові, п'яті загальні збори ОМУС відбулися знову на „Верховині" в 1973 році, де головою правління обрано В.Шашаровського (Ю.Кононів присвятився головно праці над виданням книги). Наступні збори — з'їзди ОМУС відбувалися згідно із статутом щодва роки (1975,1977 і 1979) у Філядельфії, з тим, що головою постійно переобирано В.Шашаровський, а склад управи мінявся, залежно від умовин.

У часі своєї діяльности ОМУС влаштував в 1972 році на „Верховині" Фестиваль Українського театру з виступами ансамблів з Америки і Канади, а подібну імпрезу влаштовано в 1974 році у Гартфорді, Конн., при участі фільмового актора Майка Мазурки. У Філядельфії на „Вечорі Мистецького Слова" надано почесне членство ОМУС проф. д-рові Г.Лужницькому, головному редакторові книги „Наш Театр".

Тепер, в 35-річчя заснування первісного ОМУС і в 10-ту річницю відновлення цієї організації, відбудеться в днях 5-го, 6-го і 7-го вересня ц.р. черговий 9-ий загальний з'їзд ОМУС знову у Філядельфії; заповідають свій приїзд працівник сцени з Ню Йорку, Торонто, Дітройту, може,і з Каліфорнії, крім місцевих. Крім нарад і виборів нової Управи заплановані також імпрези, в яких виступлять наші чільні актори, та урочистий бенкет — в залі Дому УСО „Тризуб", де виступить з доповіддю почесний член ОМУС проф. д-р Григор Лужницький. Про деталі будуть подані відповідні комунікати і оголошення у пресі.

Перед ОМУС-ом стоїть важливе завдання: видати другий том книди „Наш Театр", та організувати центральний театральний архів, щоб пам'ятки нашої сценічної історії не пропали

Доки живуть ще учасники слави українського театру на рідних землях їхнім завданням є довести справу до кінця, щоб велика ідея Володимира Блавацького, основника ОМУС знайшла своє завершення у виданні книги, якщо важко здійснити інші його ідеї.

Олесь Лисяк

ЯК ЛЮДИ В ЗСА ЗАПОБІГАЮТЬ ЗЛОЧИНАМ, свідчить і такий факт: Геррі Чейс, 80-річний пенсіонер, виїжджаючи на вакації, мав передчуття, що його хату тим разом ограблять злодії. Тому він написав записку, звернену до „злодія", менш-більш такого змісту: „залишаю тут на столі 91 доляр , усе, що залишил ось у мене з останньої пенсії, і пляшку горілки і прошу — забери собі це і будь чесний, не перевертай догори дном усієї хати у пошуках за грішми". Коли Чейс повернувся з коротких вакацій, він дійсно ствердив, що хтось виважив вікно і був в його хаті. На столі не було записки і грошей, горілка залишилась; також інші речі в хаті не рухано.

АҐЕНЦІЇ ОН ПЕРЕВЕЛИ ОБСЛІД ТЕРОРИЗМУ в різних країнах. Докладні дані і статистичні інформації подали ЗСА, Англія, Франція, Ізраїль, Швайцарія, Швеція і Ель Сальвадор. На підставі цих усіх даних агенції ОН ствердили, що в деяких країнах поширюється специяльний рід тероризму, а саме напади на вчителів. Напади на вчителів — це одна з найбільш шкідливих і небезпечних форм тероризму, яка глибоко деморалізує учнів і вчительський персонал. Гірше, коли трапляються випадки розправи батьків з учителями. Ця остання форма особливо популярна в ЗСА і вона, на думку чинників ОН, заслуговує на особливі протидії.

ТОВАРИСТВО КОЛИШНІХ ВОЯКІВ УПА
ім. ген. хор. ТАРАСА ЧУПРИНКИ-ШУХЕВИЧА
у Клівленді, Огайо

повідомляє, що для відмічення
СОРОКОВОГО ДНЯ СМЕРТИ
лікаря старшини УПА і провідного члена ОУН

сл. п. Д-ра БОГДАНА ЗЕНОВІЯ ГУКА „СКАЛИ"

в НЕДІЛЮ, 26-го СЕРПНЯ 1981 р.
у церкві СВЯТОЇ ПОКРОВИ у ПАРМІ, Огайо
після св. Літургії, яка почнеться о 10-ій год. ранку буде відслужена

ПАНАХИДА

за упокій Душі Покійного, а опісля неї СХОДИНИ для вшанування Його Пам'яті.

УПРАВА ВІДДІЛУ

†

В СОРОКОВИЙ ДЕНЬ СМЕРТИ
нашого Найдорожчого МУЖА І БАТЬКА

бл. п.
ТЕОДОРА ЗБОРОВСЬКОГО
СЛУЖБИ БОЖІ

будуть відправлені
в НЕДІЛЮ, 23-го СЕРПНЯ 1981 р.
год. 9:30 рано в ГАРТФОРДІ
і 9-та рано в НЮ БРИТЕН, Конн.

Просимо о молитви

ДРУЖИНА І ДІТИ

•

ПОДЯКА

З Божої Волі, дня 10-го липня 1981 р., у Віндзор, Конн., відійшов від нас у Вічність, наш Найдорожчий МУЖ І БАТЬКО

бл. п. ТЕОДОР ЗБОРОВСЬКИЙ

Ми не всилі висловити нашу подяку всім Установам і Особам, які так численно взяли участь в похоронних Богослуженнях, та ділом і словами старалися облегшити наш біль.

Цією дорогою бажаємо висловити нашу подяку Всечеснішому о. шамб. Стефанові Чомкові, парохові церкви св. Архистр. Михаїла в Гартфорді, о. Романові Білецькому і о. Левові Любинському за відправи похоронних обрядів. Щира подяка хорові „Діброва" за співучасть у похоронних відправах.

Сердечно дякуємо інж. Олександрові Пришлякові і п. Петрові Хлібовичеві за теплі прощальні слова.

Зі щирого серця дякуємо Членкиням СУА, Відділ 106 і Приятелькам за зразкове переведення тризни.

Окрему подяку складаємо Родині, Приятелям і Всім Особам за пожертви на Служби Божі, Патріярший Фонд, Фонд „Рідної Школи" в Гартфорді і за квіти.

Благаємо Всевишнього, щоб щедро відплатив Всім сторицею.

Дружина Покійного КАТРУСЯ
і діти: ОРЕСТ І ЛЕСЯ

В глибокому смутку повідомляємо Товаришів зброї, Родину, Приятелів та все Українське Громадянство, що
в 40-ий ДЕНЬ СМЕРТИ ДОРОГОГО ПОБРАТИМА

св. п.
Інж. МИХАЙЛА ХРОНОВ'ЯТА

в СУБОТУ, 29-го СЕРПНЯ 1981 року о год. 10-ій рано, буде відправлена в українській церкві СВ. ПЕТРА І ПАВЛА в Клівленді, Огайо

ЗАУПОКІЙНА СЛУЖБА БОЖА

Просимо Побратимів усіх Українських Військових Формацій та все Українське Громадянство про молитви та участь в Богослуженні.

УПРАВА СТАНИЦІ
БРАТСТВА УСС
в Клівленді

Округи УНСоюзу Стейту Ню Джерзі
ПЕРТ АМБОЙ, НЮАРК, ДЖЕРЗІ СИТІ І ПАССЕЙК
— влаштовують —
В НЕДІЛЮ, 23 СЕРПНЯ 1981 р.
година 1-ша по полудні
в Українському Селі, Гавнд Брук, Н. Дж.

СТЕЙТОВИЙ ДЕНЬ УНСОЮЗУ

ПРОГРАМА ДНЯ:

НАЦІОНАЛЬНІ ТАНЦІ — ТАНЦЮВАЛЬНА ГРУПА ОСЕРЕДКУ СУМА в ПАССЕЙКУ під мист керівництвом п. РОМАНА СТЕТКЕВИЧА, РІЗНІ РОЗВАГОВІ НЕСПОДІВАНКИ ДЛЯ МОЛОДІ
• ЗАБАВА при звуках оркестри ВОЛ. БИХОВСЬКОГО •

ДО УЧАСТИ ЗАПРОШУЄТЬСЯ ВСЕ УКРАЇНСЬКЕ ГРОМАДЯНСТВО ТА ЧЛЕНІВ СОЮЗОВЦІВ УСІХ ДОВКОЛИШНІХ МІСЦЕВОСТЕЙ СТЕЙТІВ НЮ ДЖЕРЗІ, НЮ ЙОРКУ Й ПЕНСИЛЬВЕНІЇ.

Чи варто посилати дитину за 2,300 миль на Писаний Камінь?

Як багато інших батьків перед нами, так і ми застановлялися, куди післати дитину до Пластового табору. Рішення нелегке, бо живемо ми на заході ЗСА, де українців дуже мало, та не маємо української громади. Хоча географічно Каліфорнія найближче до нас положена, але через родинні та товариські зв'зки ми вирішили післати дитину на Писаний Камінь, біля Клівленду.

Терен Писаного Каменя дуже гарний, горбистий, вкритий лісами серед яких находятьсѐ поляни та озера. Озеро, в якому таборовики щоденно купалися, невелике, тому легко було мати нагляд над усіма дітьми.

Часами адміністрція зверталася до батьків за поміччю, тоді я мала нагоду ближче пізнати табір і таборовиків.

Кухня таборова професійна та підпорядкована всім правилам стейтового уряду здоров'я. Хоча в таборі є шпиталик, на жаль,не вдалося придбати фахової медсестри. Допомога приходила від булавних, які були найближче до своїх таборовиків.

Булави, хоча дуже молоді, вив'язалися взірцево зі своїх завдань не тільки через уложення та виконання програм, чи негайну реакцію у наглих випадках, але також зрозумінням і добрим підходом до своїх учасників. Таборовики віддзеркалювали це задоволенням з табору.

В неділю, 19-го липня, святочно відбувся День Пластуна на Писаному Камені. Годі описати все, що булави зі своїми учасниками в такому короткому часі приготовили. Точки були творчі, оригінальні та вимагали повної співпраці та справности таборовиків.

Тепер, коли табір кінчається, я бачу, що наше рішення післати малого новака на Писаний Камінь було правильне. Дружні відносини пластунів, двайлива опіка булав та справна адміністрація спричинили до дуже успішного табору.

Марта Воєвідка

СОВЄТСЬКЕ ІНФОРМАЦІЙНЕ АҐЕНТСТВО ТАСС подало рідкісну інформацію про бій між афганськими самостійницькими повстанцями та урядовими військами за укріплену граничну станицю на кордоні з Пакістаном. Бій тривав чотири дні і коло 700 повстанців не могло здобути станиці — як подає ТАСС. На допомогу оточеним мусіли прибути совєтські військові частини, озброєні у важку зброю, та треба було заанґажувати літаки й гелікоптери. Повідомлення ТАСС-у викликало широкі коментарі в міжнародних засобах масової інформації. Звичайно Москва уникає публікувати такі інформації, обстоюючи, що в Афганістані властиво спокійно, або боряться проти совєтської окупації тільки незначні групи противників. Подання до публічного відома інформації про концентрацію 700 повстанців і чотироденний бій мусить мати свою ціль — каже світова преса. Цією ціллю, правдоподібно є аргументування й оправдання присутности совєтської збройної сили в Афганістані.

Життєпис...

(Продовження зі стор. 1-ої)

Благовіщення, 25-го березня 1963 року уділив йому єрейські свячення.

Отець Роберт Москаль відслужив першу Божественну Літургію у своєму родинному містечку Карнеґі 2-го червня 1963 року.

Після єрейських свячень Владика Амвросій назначив його на пост секретаря канцелярії митрополичого Ординаріяту, а водночас доручив йому заснувати нову парохію ім. св. Анни у підміській місцевості Воррінгтон, віддаленій від Філядельфії 30 миль, де у великій кількості почали поселюватись новоприбулі до Америки українці католики й де жили нащадки давніх наших еміґрантів, які не мали поблизу своєї церкви.

Нова парохія так зросла на протязі кількох років, що, на пропозицію о. Р. Москаля,Владика Амвросій погодився заснувати нову парохію Стрітення Господнього в Лендсдейл, Па., 12 миль на захід від Воррінгтону, й цю нову парохію о. Москаль також обслуговував кілька місяців до часу призначення окремого душпастиря, коли й ця парохія значно зросла.

Протягом трьох років, виконуючи обов'язки митрополичого секретаря й обов'язки душпастиря у Воррінгтоні, о. Москаль поглиблював свою освіту, зокрема у філядельфійській Музичній Академії і консерваторії. Не зважаючи на ці призначення, о. Роберт Москаль в цьому часі займав позицію просинодального судді філядельфійської Архиепархії (два роки), а також понад два роки був редактором англомовного видання тижневика „Шлях".

У 1967 році о. Роберт Москаль був назначений на пост віцеканцлера Митрополії. У 1964 році, за благословенням Митрополита Амвросія, почалися заходи інкорпорувати Оселю Вознесіння, з метою побудови за допомогою федеральних фондів оселі для людей старшого віку. Головою корпорації був теперішній Стемфордський Владика Кир Василь, а о. Р. Москаль виконував обов'язки секретаря і скарбника. Після від'їзду Владики Василя до Стемфорду о. Москаль деякий час був головою, а пізніше став екзекутивним заступником голови корпорації „Вознесіння", коли головство перебрали спочатку Владика Мирослав Любачівський, а пізніше Владика Степан Сулик.

Після передчасної трагічної смерти нововисвяченого Владики Івана Стаха о. Р. Москаль був призначений душпастирем парохії Благовіщення Пречистої Діви Марії у Мелроз Парку, на околицях Філядельфії, де виконував свої обов'язки до 1974 року. Цю парохію у 1973 році вшанував відвідинами і свяченням угольного каменя нової церкви Патріярх Йосиф. Далі, виконуючи обов'язки віцеканцлера щоденно, шість днів у тижні, о. Москаль в листопаді 1972 року заснував радіопрограму „З нами Бог", яка проіснувала до кінця 1977 року. В 1975 році він почав провадити другу радіопрограму „Христос між нами", яка існує і досі.

В квітні 1974 року Папа Павло УІ наділив о. Роберта Москаля гідністю папського капеляна з титулом шамбеляна. У серпні того ж року, він був призначений парохом собору Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії і найменований канцлером філядельфійської Архиепархії. На цих постах він перебуває досі.

В 1977 році о. шамб. Роберт Москаль був обраний на пост головного предсідника СУК „Провидіння". Згодом він був обраний заступником президента УККА.

Під час відвідин Святішого Отця Америки 4-го жовтня 1979 року о. шамб. Роберт Москаль мав привілей першим привітати Святішого Отця від імені парохії перед собором Непорочного Зачаття Пречистої Діви Марії.

Від самого початку о. шамб. Роберт Москаль відзначався великими адміністративними здібностями. Він побудував церкву й парохіяльну залю в Воррінгтоні, Па.; поширив катедральний цвинтар ім. Пречистої Діви Марії на Факс Чейсі і збудував там каплицю. Він також інколи виконував обов'язки іcповідника наших монахинь, постачав до низки видань статті на релігійні теми, брав активну участь у громадському житті.

Владика-номінат Роберт Москаль є членом літургічної підкомісії Священного Синоду Української Католицької Церкви для перекладу богослужбових книг. Недавно він був назначений членом Адміністративної Ради Єпископської Конференції стейту Пенсилванія.

СЕКРЕТАР ДЕПАРТАМЕНТУ оборони Каспар В. Вайнберґер заявив, що згідно з прийнятим пляном З'єднані Стейти Америки побудують в скорому часі більше і кращі далекобіжні бомбовики, міжконтинентальні ракети з нуклеарними головками типу „Трайдент", підводні човни з атомовою погідною силою та скріплять летунські і морські сили. Цей свій плян предложив Вайнберґер президентові Роналдові Реґенові до перегляду і затвердження.

ПОЛІТИЧНІ АНАЛІТИКИ КАЖУТЬ, що у федеральних виборах, які, як відомо, відбуватимуться в листопаді 1984 року, найбільше шансів в демократичному таборі матиме колишній віцепрезидент Волтер Мондейл з Міннесоти. Сенатор Едвард Кеннеді напевно пробуватиме знову здобути номінацію Демократичної партії і напевно використовуватиме свою позицію в Сенаті для цього. Сенатор Джан Ґлен з Огайо і Ґері Гарт з Колорадо, як також губернатор Джей Рокефеллер із Західньої Вірджінії будуть правдоподібними кандидатами на віцепрезидента.

Воєнні злочинці...

(Продовження зі стор. 2)

судять в совєтах „завибором", я не хочу бути голословним і можу навести кілька імен і прізвищ справжніх воєнних злочинців, які живуть собі преспокійно і безкарно в СССР. Маю в себе я і їхні фотографії та дані; документальний матеріял про цих воєнних злочинців подав мені Борис Аплічук.

Тож, як бачите, ми завжди приготовані на те, що можемо при бажанні „освіжити пам'ять" Комітету Державної Безпеки (КҐБ), кого і навіщо він прикриває. Совєтські власті ніколи не облишать політично спекулювати на болючій пам'яті людей, яким помордовано нацистами рідних; і люди Заходу повинні зрозуміти це.

Совість людства вимагає покарання винуватців, і це справедливо і по-людському цього вимагати. Але в такій важливій справі не повинно бути фальсифікацій, кагебістських махінацій, злобної жадоби помсти, укривання справжніх злочинців, лжесвідоцтв, обману, розпалювання різних фобій і тому подібного.

Неповноцінна та кара, яка не виховує і не об'єднує людей і народів у почутті, що справедливість взяла гору. Така кара не служить поступові людства, ні його добру. Мені видається, що не по правильному шляху пішли обидві сторони — і жидівська, і українська. Жиди в Америці добилися від Конґресу ЗСА уділення великих фондів на розшукування воєнних злочинців. Українці ж, — ті, що поділяють погляди д-ра Петра Мірчука, висловлені ним у його статті в „Шляху Перемоги" з 19-го і 26-го квітня цього року, — також добалакалися до абсурду і затратили об'єктивний підхід до фактів.

Вірний і єдиний шлях, — на мою думку, — оцей: зближення жидівського і українського народів, укріплення зв'язків, співробітництва, довір'я поміж ними. При добрих взаємовідносинах двох народів не треба буде витрачати гроші з податків усіх американських громадян на пошуки й розшуки воєнних злочинців. Українці самі назвуть своїх покидьків, бож всі люди дають перевагу чесному і приятельському чужинцеві, ніж негідникові-землякові. Але так вони вчинять лише при добрих взаємовідносинах.

Радію з того, що вже є приклади правильного підходу і широкого погляду на весь комплекс проблем жидівсько-українських відносин. Маю я тут на увазі спільні заяви жидівських і українських організацій Клівленду і Філядельфії.

Я вітаю ініціятиву УДРуху, що виступило за створення Товариства Українсько-Єврейських Зв'язків у ЗСА і Канаді. Я повен надії, що жиди і українці цих країн виявлять широку підтримку ідеї миру поміж ними і всебічних зв'язків поміж їхніми громадами.

А скільки в світі людей різних народів винищували жидів?! Усіх не назовеш, з усіма не зведеш порахунки. Око за око?! А до яких пір? — Аж поки в нас очей не стане? Чи ж то велика радість у тому, щоб карати сьогодні людину, яка в роки війни була жовтодзюбим молодиком, начиненим нацистським фаршем, або ж карати старця, що вже в своїй здитинілості не усвідомлює кари. І кара така викликає у людей лише несмак.

Чи не розумніше б було подати прохання в Конґрес ЗСА, щоб ті фонди були передані на пошуки людей, які рятували жидів у роки жидівського винищування, і воздати їм заслужені почесті, як чоловіколюбцям? Шукати злочинця, а забути про праведника — це теж переступ. Я не буду відповідати зараз на ці питання. Я їх тільки ставлю. А людям не слід змагатися в ненависті, а треба вправлятися в любові.

(Переклад з російської Л.В.)

До питання...

(Продовження зі стор. 2)

не відомо,чи зроблено якісь заходи; а якщо навіть і зроблено, то вони, ймовірно, анемічного порядку.

На еміґрації є правдоподібно біля 500 добрих дослідників-аналітиків, з цього не менше 50 кваліфікованих економістів; але чомусь еміґрація не спромоглася видати добротний підручник розвитку української економіки чи розвитку української економічної думки, не кажучи вже про українську розробку кейнсіянства, теорії розвитку чи економіки „третього світу". Зате на всяку політичну маржиналістику є і час, є гроші. В тому аспекті відважний голос о. Зінька треба тільки вітати. Може врешті-решт наші наукові центри опам'ятаються і звернуть увагу на первобазу, єдине на потребу, і закинуть Ікарові подорожування.

О. Бей

Шіппенсбурґ, Па.

„Листи читачів" повинні бути не довші, як одна сторінка машинопису, друкована через два інтервали. Лист повинен торкатися тем, порушених тільки на сторінках „Свободи". Реаґувати слід до десяти днів після опублікування матеріялу. Якщо лист пишеться рукою, то слід писати його чітко і виразно і також з великими відступами поміж рядками. Редакція застерігає за собою право скорочувати листи й виправляти мову, як і скреслювати різкі вислови.

ПАРАФІЯЛЬНИЙ ПІКНІК В АСТОРІЇ

Асторія, Н. Й. — Українська католицька церква Чесного Хреста влаштовує річний парафіяльний пікнік в неділю, 13-го вересня ц.р., в Богемському парку при 29-ій вулиці та 24-ій авеню. Початок програми буде о год. 1-ій по полудні. У програму входитимуть розваги, домашні смачні страви, нагороди та танці, до яких приграватиме оркестра „Роса". Вступ для дорослих — 3 дол., для молоді від 13 до 17 років життя — 1.50 дол., а для дітей до 12-го року життя- вступ вільний. Увесь прихід з цієї імпрези призначений на покриття коштів за влаштування плястичних вікон в церкві.

ЗБОРИ ВІДДІЛІВ УНС

НЕДІЛЯ
23-го СЕРПНЯ 1981 р.

Рочестер, Н. Й. Місячні збори Б-ва св. Йосафата 217 Відд. о год. 2-ій по полудні в церковній залі св. Йосафата. На порядку: відкриття, відчитання протоколу, звіти — фінансовий, хворих, збирання чл. вкладок, роздача дивідендових чеків, як рівнож справа Конвенції УНС, котра має відбутися в нашім місті 1982 р. Просимо членів прибути.

Конс. Шевчук
предсідник
Теодор Кубарич
фін.-секретар
Стефан Мартинюк
касир
Стефан Васьків
і Стефан Приймак
чл. Управи